

# Прыгожае люстэрка галерэі

У цэнтры Мінска, у Палацы Рэспублікі цікавыя праекты рэалізуе Мастацкая галерэя “Універсітэт культуры”, якой спаўняецца 15 гадоў



Павел Сапоцька

**М**астацкая галерэя “Універсітэт культуры” была створана ў 2002 годзе і перададзена Беларускаму дзяржаўнаму ўніверсітэту культуры і мастацтваў. Дзейнасць яе скіраваная на тое, каб ствараць умовы для развіцця здольнасцяў маладых мастакоў, а ў апошнія гады шмат увагі там надаецца й развіццю міжнародных сувязяў, прэзентацыі творчасці мастакоў з рэгіёнаў Беларусі.

Цяпер кіруе дзейнасцю галерэі магістр культуралогіі, старшы выкладчык Універсітэта культуры і мастацтваў Павел Сапоцька. З ім наша размова.

— *Спадар Павел, якія праекты апошняга часу выклікалі, на ваш погляд, найбольшы грамадскі рэзананс?*

— Нядаўна мы ладзілі выставу пясочнай графікі. Гэта міжнародны праект, у ім паўдзельнічала 38 аўтараў, якія працуюць у тэхніцы пясочнай графікі з Беларусі, Літвы, Малдовы, Расіі ды Украіны. Дарэчы, цяпер гэтае мастацтва называюць таксама пясочным

жывалісам. Надзвычай цікавы праект, і ўпершыню ў нашай Мастацкай галерэі мы такую выставу зладзілі. Кожны з аўтараў прадставіў па адным творы. І кожны дзень падчас працы выставы кожны ахвочы мог падысці да спецыяльнага століка ды паспрабаваць сам нешта стварыць. Былі таксама майстар-класы, творчыя сустрэчы, прэзентацыі кніг, рабілі мы нават некалькі спектакляў для дзяцей — было ўсё вельмі цікава. Цяпер ёсць новыя задумы ў працяг: каб з часам далучыць да праекта іншыя краіны ды якраз у Беларусі даваць магчымасць аўтарам паказваць плён сваёй творчасці. Увогуле ж гэта быў тур па розных гарадах і краінах, а Мінск аказаўся ў ліку гарадоў, што прымалі выставу. Мы яе доўга рыхтавалі, затое — паспяхова прайшла.

— *Скажыце, вось надобныя міжнародныя выставы — наколькі частая цяпер з’ява ў галерэі?*

— Па сутнасці, палова з тых праектаў, якія мы рэалізуем — гэта праекты міжнароднага ўзроўню.

— *З якімі краінамі, творцамі, мастакамі супрацоўніцтва ў вас ужо адладжана?*



На выставе пясочнай графікі

У выставе  
пясочнай  
графікі, якая  
праходзіла  
ў галерэі  
“Універсітэт  
культуры”,  
упершыню  
паўдзельнічала  
38 аўтараў  
з Беларусі,  
Літвы,  
Малдовы, Расіі  
ды Украіны

Творы студэнтаў кафедры  
народнага дэкаратыўна-  
прыкладнага мастацтва  
Універсітэта культуры і мастацтва

— Мы ладзілі ўжо выставачныя праграмы з творцамі, а таксама й арганізацыямі, устаноўмі культуры й адукацыі, дыпрадстаўніцтвамі, творчымі суполкамі з Расіі, Польшчы, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Украіны, Славакіі, Германіі, у нас “адзначыліся” таксама Італія, Іран, Ізраіль... Цяпер вось рыхтуем сумесную выставу з Амбуладай Японіі. Цікавым будзе і праект з Выдавецкім домам “Звязда” пры падтрымцы Міністэрства інфармацыі з Амбуладай Кітая. Гэта прэзентацыя серыі кніг — а выйшла іх ужо 9 — пераклады з кітайскай мовы на беларускую вершаў знакамітых аўтараў. У плыні гэтага праекта будзе й выстава твораў мастака Каміля Камала — ён ілюстравалі зборнікі, а таксама невялічкі канцэрт — з удзелам нашага беларуска-кітайскага змешанага хору з Універсітэта культуры і мастацтваў. А надалей ужо ёсць дамоўленасць з Амбуладамі Эквадора, Індыі, Палестыны, Расіі ды Італіі. Дарэчы, мы падступаемся да вялікага праекта “Беларускія таленты ў свеце”: зробім спробу паказаць творчасць таленавітых беларусаў, што жывуць у розных краінах. У прыватнасці, такія творцы ёсць, аказваецца,

і ў Індыі, Эквадоры... Дарэчы, па Індыі ўжо ёсць ініцыятыва з боку нашых супляменнікаў, якія там жывуць. Адна беларуска — ужо 7 гадоў, другая — 2. Прычым яны там займаюцца выяўленчым мастацтвам, абжываюцца, выйшлі абедзве замуж... Праз іх мяркуюем прыцягнуць у свае праекты таксама й творчыя рэсурсы індыйскіх мастакоў.

— **Падзяліцеся сакрэтамі, спадар Павел: як удаецца вам знаходзіць такіх цікавых людзей?**

— Універсальных сакрэтаў няма. Кожная выставабыццам вырастае — пасвойму, ідзе сваім шляхам. Пачынаецца ўсё з нейкай задумы, нават выпадковай інфармацыі — хоць, праўда, я схільны да думкі: нішто ў гэтым свеце не выпадкова. Здараецца, і мы выходзім на амбулады, бывае й наадварот. Часам спачатку з партнёрскімі суполкамі вядзём падрыхтоўчую працу, не падключаючы самі дыпрадстаўніцтвы. Так было, напрыклад, з некаторымі беларускапольскімі ды беларуска-расійскімі праектамі. Мы па выніках навуковай ды адукацыйнай працы звязваліся з мастакамі, творчымі людзьмі з гэтых краін, а потым выходзілі для падтрымкі нашых



КАЛІБРЫНА АЛЯКСЕЕВА





ДЕМІТРЫ ЕПІСЭВ

Выстава фотаздымкаў Мікіты Фядосіка да 70-годдзя народнага артыста СССР Валянціна Елізар'ева

*Штогод у мастацкай галерэі "Універсітэт культуры" праходзіць Рэспубліканская мастацкая выстава стыпендыятаў спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Гэта вялікая справаздачная творчая акцыя, якая мае ўжо свае добрыя традыцыі, мае шырокае грамадскае прызнанне. Выстава звычайна рыхтуецца і ўспрымаецца як вынік творчай працы маладога пакалення мастакоў, прадстаўнікоў сучаснай мастацкай школы Беларусі, якія сталі пераможцамі значных конкурсаў — як унутры краіны, так і за яе межамі.*

Творы мастачкі Іны Салдатавай



КАЛЕРЫНА АЛІКСЕЕВА

задумаў на амбасады. Нядаўнія дзве выставы мы зладзілі ў плыні VII З'езда беларусаў свету. Была цікавая выстава экслібрэсаў "Тры калыханкі": паказалі творы беларускі з Балгарыі Ганны Ціханавай-Йарданавай, а таксама яе сябровак-мастачак з Беларусі Вольгі Крупянкавай ды Таццяны Сіплевіч. А ідэя другой выставы, пад назвай "Зора і Вітаўт", з'явілася дзякуючы сяброўскім стасункам з творчымі калектывамі рэдакцыі газеты "Голас Радзімы" і Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва. Калі набліжаўся з'езд, мы абмяркоўвалі: што б такое цікавае нам прадставіць? Урэшце выйшлі на Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына", канкрэтызавалі задуму. Спачатку былі ў нас ідэі правядзення менавіта мастацкай выставы, а ўрэшце вырашылі пакуль абмежавацца дакументальнай, прысвечанай вядомым дзеячам беларускай дыяспары ў ЗША — Зоры і Вітаўту Кіпелям.

**— У замежжы, сапраўды, жыве шмат цікавых мастакоў-беларусаў. Магчыма, збіраецца праз суполку "Бацькаўшчына" прадоўжыць такую супрацу па прадстаўленні ў Беларусі творчасці беларускіх мастакоў замежжа?**

— Так, абавязкова прадоўжым! У прыватнасці, нам цікава, як рэалізуюць свае таленты беларусы ў Францыі, Малдове. Мяркуем, удала далучыць да такіх праектаў і адпаведныя амбасады. Хочам яшчэ паспрабаваць, "адпрацаваць" такі фармат мастацка-дакументальных выстаў, як "Беларусы ў Малдове" і "Малдаване ў Беларусі". Хацелі зрабіць гэтак і з Індыяй. Як нам тое бачыцца? Што, напрыклад, беларусы Індыі возьмуць частку фінанса-

вых абавязкаў на сябе: каб даставіць карціны, аформіць страхоўку. Аднак тыя індыйцы, якія жывуць у Беларусі, у асноўным, як аказалася, займаюцца вакалам і харэаграфіяй. Таму я ўжо тэлефанаваў у БДУ, Лінгвістычны ўніверсітэт... Спадзяюся, гэта будзе цікава.

**— Што ў бліжэйшых планах?**

— Мы выйгралі тэндэр на правядзенне Дзён Еўрапейскай спадчыны ў Беларусі. Тэма гэтага года — "Спадчына і прырода". Праходзіць праект пад куратарствам нашага Міністэрства культуры, пад эгідай Савета Еўропы. Мы рыхтуем фотаздымку (прыблізна 50-60 фотаздымкаў) — адлюструем нашы прыродныя багацці. Да кожнага здымка дадзены спецыяльна ўзяліся пісаць вершы. А мы да таго ж будзем выбіраць яскравыя вытрымкі з твораў беларускіх класікаў. І такія тэксты будуць супраджаць кожны выстаўлены фотатвор.

**— Дарэчы, у такім жанры — яго можна вызначаць як фотаслова — працу і вядомы фотамайстар з газеты "Звязда" Яўген Пясецкі. Помніцца, у 90-я гады і ў часопісе "Беларусь" была рубрыка "Фотаслова". Снадар Яўген паступова далучыўся да вершатворасці, выдаў кнігу фотаздымкаў з вершамі. Вы ж ведаеце: рознымі шляхамі людзі рухаюцца ў мастацтва. Як тое, дарэчы, у вас было?**

— У тых мясцінах, з якіх я родам, людзі з вялікай павагай ставяцца да мастацтва. Родам я з Маладзечна, мама нарадзілася ў Смаргоні — а гэта тыя асяродкі культуры, якія звязаны з жыццём і дзейнасцю дзяржаўнага дзеяча, дыпламата, кампазітара, уладальніка знакамітай "сядзібы музаў" у Залесці Міхала Клеафаса Агінскага. Мама, Але-на Уладзіміраўна Смірнова, мае карані ў Расіі: у свой час майго дзядулю-афіцэра накіравалі пасля Тамбоўскага ваеннага вучылішча службыць у Смаргонь. Бабуля там працавала выкладчыцай матэматыкі — там і нарадзілася мая мама. Пазней мае родныя пераехалі ў Маладзечна, дзе бацькі мае пазнаёміліся. Тата родам з мястэчка Аляхновічы, што пры чыгунцы Мінск — Маладзечна. Там цяпер аграгарадок даволі вялікі, я вельмі люблю туды ездзіць. І вось цяпер нават адчуваю прыемную стому ад працы на тамтэйшым бульбяным полі (усміхаецца).

**— Быць бліжэй да зямлі — гэта ж здорава! Увогуле, як мне падаецца, інтэлігенцыі такі досвед вельмі карысны: каб не адрывацца ад рэальнасці...**

— Згодзен! Таму й бацькоўскі дом, у якім цяпер жыўць мае цётка й стрыечная сястра, наведваю з ахвотай. На жаль, бабуля мая, Вера Аўзэбушаўна — такое рэдкае сёння імя было ў майго прадзеда, — пайшла з жыцця некалькі месяцаў таму. Дарэчы, бабуля была полькаю, дзявоцае прозвішча ў яе Собаль, і вёска Сабалі, з якой яна родам, стаяла на мяжы Беларусі з Літваю. Цяпер тае вёскі ўжо няма.

— **Цікава, што рэдкае цяпер, блізкае да згаданага вамі прадзедаўскага імя было і ў радаводзе знакамітага пісьменніка-рамантыка Аляксандра Грына. Ён, як вядома, наш супляменнік: з роду беларускай шляхты, Грынявіцкіх — у Расіі ж яны карысталіся прозвішчам Грынеўскія. Дык вось, бацькам пісьменніка быў Стэфан Еўзэбіуш Грынеўскі. Яшчэ імя Эўзэбіюш было ў бацькі вядомага польскага паэта, перакладчыка Юльёша Славацкага.**

— Даволі цікавы шэраг... Трэба будзе пакапацца і мне ў сваім радаводзе. Зрэшты, мой тага, Сапоцька Міхаіл Станіслававіч, будаўнік, і да пісьменніцтва дачынення не мае. А з роду Сапоцькаў быў каталіцкі святы Міхал Сапоцька: ён нарадзіўся, ёсць звесткі ў інтэрнэце, у 1888 годзе ў вёсцы Юшэўшчына — цяпер гэта Навасады ў Валожынскім раёне. Гадоў дзесяць таму на Беларусь, у касцёл у Красным (дзе, дарэчы і я быў ахрышчаны: гэта Маладзечанскі раён) прывозілі абраз святога Міхала. Суправаджаў працэсію арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч, а беатыфікацыя ксяндза Сапоцькі адбылася ў 2000 годзе ў польскім Беластоку. Я тады вучыўся ў 11-м класе. А 2008-м нашы родзічы з Беластока выйшлі на сувязь, пацвердзілі: святы — з нашага роду. Пра тое знойдзены цікавыя дакументы. Мы ведаем, што святы — дваюрадны дзядзька майго дзеда Станіслава.

— **Што ж, такая роднасць узвышае дух — як і мастацтва. Як яно ўваходзіла ў вашае жыццё? Праз каго?**

— Выключную ролю ў тым таямніцтве адыграў маладзечанскі мастак Кастусь Іванавіч Харашэвіч. Мы жывём у Маладзечне на вуліцы, названай у гонар мастака Язэпа Драздовіча. І прыбудоваю да нашага дома — Дзяржаўная дзіцячая школа мастацтваў. Дык вось, я хадзіў у тую школу, і для нас найвялікшым аўтарытэтам быў Кастусь Іванавіч: ён да нас прыходзіў праводзіць майстар-класы, і мы часам заглядвалі ў ягоную

майстэрню. А выкладалі ў нас маладзечанскія мастакі, сябры Саюза мастакоў Васіль Таркан, Алесь Пашкевіч, Васіль Лазоўскі, Вера Дворак... Добра памятаю заняткі па лепцы, яшчэ ў нас выкладалі малюнак, жывапіс, кампазіцыю, былі цікавыя заняткі па гісторыі мастацтва. Увогуле я адвучыўся год на падрыхтоўчым і два на асноўным аддзяленні. А было там пяцігадовае навучанне.

— **Чаму сьцілі?**

— Цяжка сумяшчаць было мастацтва з асноўнай вучобай: у школе ж фізіка-матэматычны профіль. З часам я ўпэўніўся, што па натуре — гуманітарый. А матэматыка, безумоўна, дапамагае спазнаваць законы вышэйшай гармоніі. Я б дадаў: як і мастацтва. Што да Кастуса Іванавіча, то мы былі добра знаёмыя, і я прыходзіў і потым да яго ў майстэрню. Планавалі зрабіць буклет. І мне напачціла цягам трох гадзін алфатаграфаваць усе ягоныя творы, што былі ў майстэрні. Цяпер ёсць задума: зрабіць віртуальную выставу. І ўвогуле — паказаць маладзечанскі мастакоўскі патэнцыял у нашай галерэі. У наступным годзе пакажам аддзяленне студыі выяўленчага мастацтва пры Палацы культуры, потым і Дзіцячую школу мастацтваў, аддзяленне дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва пры Маладзечанскім дзяржаўным музычным каледжы імя Міхала Клеафаса Агінскага. Ёсць і вельмі моцная суполка сталых мастакоў: Алесь Пашкевіч, Васіль Таркан, Мікола Аўчыннікаў, Ягор Мяжуеў. Яны і творцы, і выкладчыкі. Ганаруся тым, што некагорыя з гэтых творцаў, як я ўжо казаў, і мяне ўводзілі ў свет мастацтва. Таму мая задача — абавязкова такую выставу зрабіць.

Гутарку вёў Іван **Ждановіч**



Юры Іванову — аўтар фотавыставы, прысвечанай Уладзіміру Мулявіну

У Мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” — шматбаковая і разнастайная дзейнасць. Цяпер яна штогод рэалізуе дзесяткі творчых праектаў, скіраваных на падтрымку творчых ініцыятыў адоранай і таленавітай моладзі, развіццё і ўмацаванне міжнародных культурных сувязяў. Галерэя творча, крэатыўна папулярывуе мастацкую спадчыну беларускіх аўтараў, прэзентуе творчыя дасягненні замежных мастакоў беларускай публіцы, дае магчымасць таленавітым прадстаўнікам беларускай дыяспары паказаць свае творы на Бацькаўшчыне.

Пра выставачныя праекты Мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” ахвотна расказваюць розныя СМІ

